زانكۆی كەركوك

اصول تحقيق الاجرامى

سكان

كارمەندفریق

كۆمیتەی خوێندكارانی یاساو رامیاری

لا پەرەی 7

تحقيق جنائی :-

پێناسەی تحقیق: لە رووی زمانەوە بریتییە لە گەڕان بەدوای راستەقینە لەگەڵ کاروباری و وسائلی مشروع لە محقق بەکاری ئەهێنێ بۆ زانینی راستییەکان بەمەبەستی زانینی ئەو تاوانەی کە کردووە.

س/ متی یبدأ التحقیق و متی ینتهی؟

ج/ ئەم پرسیارە ئەم أجراتانە کەی دەست پێ دەکات «تحقیق لەی دەست پێ ئەکات»

دەست پێ دەکات لەکاتی سکاڵا کردن لە تاوان هەروەها لەو کاتەی دێت لەکاتی تسلیم کردنی مستندا ئەکات بۆ لایەنی تایبەت.

«تشخيص تاوان»

ئامانجی تحقیق بە چەند قۆناغێك تێپەڕ دەبێت ؟

د پەڕەی ⟵ ٩

هدف تحقيق :- مەبەستی تحقیق

① چەسپاندنی ڕوودانی تاوان
② زانینی چۆنیەتی دروستبوونی تاوان
③ زانینی هۆکاری دروستبوونی تاوان
④ زانینی تاوانبار

١- اثبات وقوع الجريمه «سەلماندنی ڕوودانی تاوان»

① چەسپاندنی ڕوودانی تاوان / تاوان ئە چەسپێنرێ لە ڕێگەی بوونی تەرمی تاوان لێکراو هەروەها ئە چەسپێنرێ لە ڕێگەی بەڵگەی جزائی کە دەستا لەوتوە لە تاوانەکانی تر

٢- كيفيه ارتكاب الجريمه «چۆنیەتی ڕوودانی تاوان»

② زانینی چۆنیەتی دروستبوونی تاوان / پێویستە لەسەر محقق بگەڕێت بە دوای چۆنیەتی دروستبوونی تاوان لە ڕێگەی هۆکارە گرنگەکانی لە تحقیق.

نوسینەوە: پاستی جبار محمد

لە پەرەی ٣ ١٥

ڕاستا وقوع الجريمة ›› هۆکاری ڕوودانی تاوان

هۆکاری دروستبوونی تاوان ‹‹
ئەو هۆکارەی کە پاڵ بە تاوانبارێکەوە دەنێ بۆ دروستبوونی تاوان وەکو انتقام کردن یان دزی .

٣ معرفة الجاني
٤ زانینی تاوانبار ؟؟ ‹‹
٥ تحديد درجة مسؤلية

پێناسە :-
محقق :- بریتیە لەو کارگێڕەی کە کاری تحقیق ئەکات لە هەموو جۆرە تاوانەکان هەتا وەکو ئاماجی عملی بە دەستنیشان بۆ مەبەستی گەڕان بە دوای ڕاستیەکان و چۆنیەتی دروستبوونی تاوان و ڕاستی پەیوەندی تاوانبار بە تاوانەکەوە.

مەرجی تحقیق.

مەرجی یەکەم:- پێویستە خاوەنی بڕوانامەی یاسابێت پێویستە بڕوانامەکەی لە یەکێکی تایبەت باوەڕی پێی کرابێ.

ع سالب بێت یان مفوض شرطە ئەم دەسەڵاتەش لەلایەن وەزیری عدلەوە پیان دراوە یان یەکێک بێ لە کارگێڕەکانی وەزیری عدل.

مەرجی دووەم:- پێویستە سوێند بخوات دەقی ئەم سوێندەش «اقسم بالله عظیم......» ئەم سوێندەش بەرامبەر محاکم استئناف بێ.

مەرجی سێیەم:- هەستانی محقق بە ئیجرائاتە تحقیقیەکانی لەژێر چاودێری حاکمی تحقیق.

* پێویستە ئەم مەرجانە هەبێت بۆئەوەی کەسەکە بە محقق دابنرێ هەروەها ئەم مەرجانە دەرکەوتن لە دوای چاککردن

یاسای احوال محاکمات جزائیە لە بغداد
ساڵی ١٩٣١ بۆیەوەی محقق ناجح بەرچێت
پێویستە هەموو سیفاتەکانی تیابێت
بەڵام ئەگەر مەرجەکانی تحقیقی
تیانەبێ ئەوکەسە بە محقق دانانرێ
بەڵام ئەگەر سیفاتەکانی محققی تیدا
نەبێ یان نیوەی سیفاتەکانی تیدانەبێ
ئەوا کەسەکە بە محقق دائەنرێ بەڵام محققێکی
ناجح نەرناچێت.

صفات محقق ١٥

یاسای أحوال محاکمات جزائیە دەقی
لەسەر نەداوە یان هیچ یاسایەکی تریش بەڵام زانایانی
تحقیقی جنائی أمریان دا بەم سیفاتانە.

پرسیار// بۆچی ئەم سیفاتانە هەیە؟!
ئەم سیفاتانە هەیە بەهۆی ترسناکی
بابەتی تحقیق

ئەمە سیفاتانەن :

1. قوە ملاحظە
2. قوە ذاکرة
3. سرعە
4. العدالە
5. احترام حریە ادفاع
6. الثقە فی عمل
7. الشجاعە والاعتماد على نفس
8. النشاط وجد
9. الصبر و مثابرە
10. الهدوء وربا طە جأش
11. کتمان السر

قوة ملاحظة ((هێزی تێبینی))

پێویستە محقق ئاگاداری هەموو شتەکانی دەوروبەری بێت زانینی بەپەلە و دڵنیای هەتاوەکو ئەو شتانەی کە گرنگیەکەی زۆریان نیە هێزی ئاگاداری جیاوازە لەنێوان خەڵک ئەمەش پابەندە بە دروست بوونی کەسایەتی یان بەپێی حەز و ئارەزووەکانی کەسەکە ئەگۆڕێت.

ئەمە سیفاتەکانە :-

1. قوة ملاحظة
2. قوة ذاكرة
3. سرعة
4. العدالة
5. احترام حرية الدفاع
6. الثقة في عمل
7. الشجاعة والاعتماد على نفس
8. النشاط وجد
9. الصبر ومثابرة
10. الهدوء ورباطة جأش
11. كتمان السر

قوة ملاحظة ((هێزی تێبینی))

پێویستە محقق ئاگاداری هەموو شتەکانی دەوروپشتی بێت زانینی بەپەلە و دڵنیای هەتاوەکو ئەو شتانەی کە گرنگیەکی زۆریان نیە هێزی ئاگاداری جیاوازە لەنێوان خەڵک ئەمەش پابەندە بە دروست بوونی لە سایەی یان بە پێی حەز و ئارەزووەکانی لە سەرەکە ئەگۆڕێ.

قوة ذاكرة // هێزی بیرکردنەوە مانای لەبەرکردنی ((معلومات والمشاهدات والاختبارات)) زانیارییەکان و ئەنجامەکانی ئەو دیمەنە وشتانەی دەکەوێتە ژێر هەستیاری مرۆڤ هەروەها بەکارهێنانی لەکاتی پێویست لە یارمەتیدەرە بۆ یادکردنەوەی شتەکان

قوة ملاحظة (مهم) // پێویستە مرۆڤ وریا بێت پێویستە بەپەلە ئاگاداری شتەکان بێت ئەم وریاییەش مەبەست چاکی هەڵسوکەوت ئەگەر ئەو هەڵسوکەوتە بەکردار بێت یان بە قسە بێت

عدالة (داد) // پێویستە لەسەر کە عادل بێت لە کارەکانی نابێت لایەنگیری هیچ لایەنێک بکات پێویستە محقق ئەم سیفاتەی تێدا بەدی بکرێت ...

س/ اكتب رأيك عن العدالة لصفة من صفات المحقق ؟

نووسینەوە: پاستی جبار محمد

⑤ احترام حرية دفاع / م ١٢٧ / محقق احترام الدفاع وضحها بالتفصيل

ئەوەیە کە سەرەتا لە تاوانەکە کردووە پێویستە ئازادبێت لە بەرگری کردن لە خۆی پێویستە لەسەر محقق رێز لەم ئازادیە بگرێت لە بوارێکی پڕلە ئازادی لەسەر محققە رێز لە شاهێدی اسبات بگرێت وەهەروەها هەلسوکەوتی باشیان لەگەڵ بکەین نابێت اکراه یان هۆکاری ترسناک بەکاربهێنین

پرسیار ئەو هۆکارانە چیە کە مشروع نین لەکاتی هەلسوکەوت کردنیان لەگەڵ تاوانباران

① معاملە قاسیە   هەلسوکەوتی دلرەقانە
② تهديد بالأذاء ولوعد ولوعيد
هەرەشە بەئازاردان یان ئازاردان

مادە ١٢٧

گۆرەسات

① إساءة المعاملة
② التهديد بالأيذاء
③ الأغراء
④ الوعد والوعيد
⑤ والتأثير النفسي
⑥ استعمال المخدرات والمسكرات والعقاقير

③ أتلاف تأثير نفسي ((بەکارهێنانی کاریگەری دەروونی))

④ استعمال مادە مخدرات ومسكرات
((بەکارهێنانی مادەی مخدرات ومادەی بێ هۆشکەر))

* ئەگەر ئەم هۆکارانە بەکارهێنرا ئەوا ئەبێتە هۆی نەمانی ئازادی مشرعی عراقی بە یەکێک لە موانعی مسؤلیەی داناوە.

لا

⑥ دقە في عمل / مەبەست لێی جێگیری و دڵنیای لەوردەکاری یەکانی بەبەڵگەکانیەوە هەروەها رازی نەبوون بەتەنها ((رۆشن)) شێوە بەم بابەتانەوە وەکو لەکاتی گوێ گرتن بۆ قسەکانی شاهدەکان

س/ بەتەنها گوێ گرتن بەسە بۆ بابەتی تحقیقەکە

ج/ نەخێر پێویستە جێگیربێت ودڵنیابێت لە وردەکاری وبەڵگەکانی لەکاتی رازی بوونی بە شێوەکانی بابەتی تحقیق ئەبێتە هۆی هەرەس هێنانی تحقیقەکە.

مهم ⑦ ل١٩

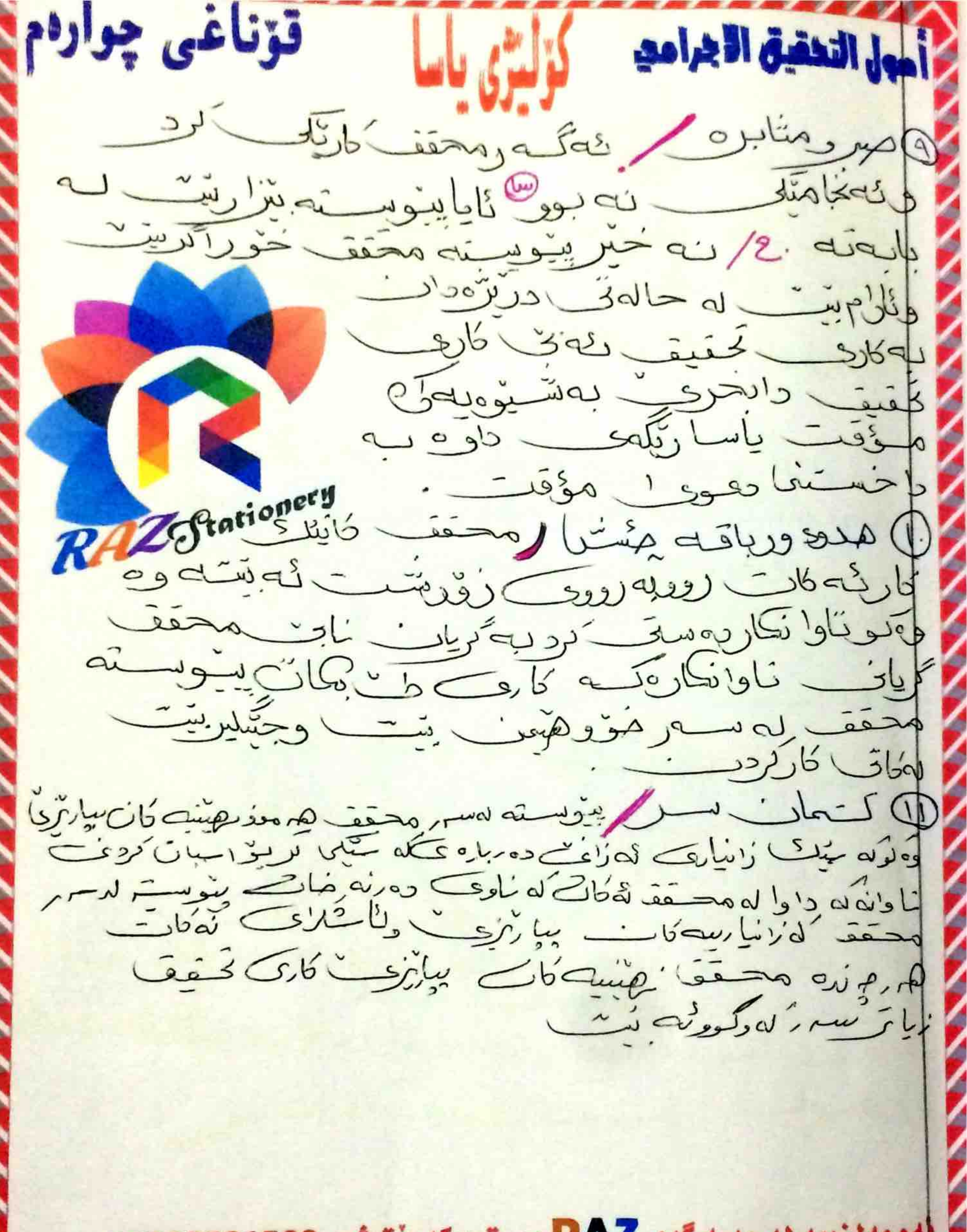
شجاعە ودفاع عن نفس / بارێکی دەروونییە والە کەسەکە ئەکات بەرگری مەترسیەکان بکات بەبوونەی بارێکی دەروونییە کە ناوئەنرێ ئازای والە خاوەنەکەی ئەکات بەبەرگری مەترسەکان بەناوم اعتماد لەسەرخۆکردن دیارەو ڕیشیە لە کردنی کارەکان بە خودی خۆی ئەگەر کاری تحقیق لەهێنێک زیاتربێ هەڵسا ئەوا کاری تحقیق قورسائەبێ هەروەها محقق ئەتوانێ پشتا ببەستێ بەچەندکەسێک لەسیفەتی پیان هەیە یان پشت ببەستێ بەکەسانێک کەلەخۆی زیرەکترن لەکاری تحقیق..

ل١٧

④ هدوء ورباطة جأشا // محقق کاتێک کارئەکات لەبەرچی زۆرشت ئەبێتەوە.

ل٢٠

⑧ نشاط // مەبەست لەپەلەکردنە لەکاری وەکو ناوانکار دەستگیرکردن بەگەڕیانی تحقیقا بەبێ دواکەوتن وا باشترە نابێ محقق گرانی ناوانکارەکە لەمحقق پەلەبکات لەکارەکەی کاری لێبکات پێویستە محقق وازەحولوە کە بەپێی کاری لەسەرخۆ وهێمن بێت وچێلیربێت تحقیق دوابکەوێت لەوەندە دەزانێت زیاترئەکات لەبەردەم ناوانکار بۆیە گرێ کردن لەخۆی پێویستە لەسەر محقق هەمووکات ئامادەی هەبێت بۆکاری تحقیق..

٩) صبر و مثابرە / ئەگەر محقق كارێكى كرد وە ئەنجامێكى نەبوو (س) ئايا پێويستە بێزار بێت لە بابەتە. ج/ نەخێر پێويستە محقق خۆڕاگر بێت وە ئارام بێت لە حالەتى درێژەدان بەكارى تحقيق ئەگەر كارى تحقيق دابخرێ بەشێوەيەكى مؤقت ياسا ڕێگەى داوە بە داخستنى دعوى مؤقت.

١٠) هدوء و رباطة جأش / محقق كاتێك كار ئەكات ڕوو بە ڕووى زۆر شت ئەبێتەوە وەكو تاوانكار دەستى كرد بە گريان نابێ محقق گريانى تاوانكارەكە كارى تێ بكات پێويستە محقق لە سەر خۆ و هێمن بێت و جێگير بێت لە كاتى كاركردن.

١١) كتمان سر / پێويستە لەسەر محقق هەموو نهێنيەكان بپارێزێ وەكو لە بيێك زانيارى ئەزانێ دەربارەى كەسێكى تر بۆ اسبات كردنى تاوانەكە داوا لە محقق ئەكات كە ناوى دەرنەخات پێويستە لەسەر محقق ئەو زانياريەكان بپارێزێ و ئاشكراى نەكات هەرچەندە محقق نهێنيەكان بپارێزێ كارى تحقيق زياتر سەركەوتوو ئەبێت

ح ٧/٣

«تحقيق جنائي»

محقق کاتێ کارێکەکات پێویستی بە زانیاری ئەبێت ئەو زانیاریانە چیە کەپێویستە محقق بیزانێ؟

محقق ناتوانێ کارەکانی بەتەواوەتی ئەنجام بدات بە بێ پێویستی بە هەندێ زانست وهونەری نەبێت ئەم زانیاریانە زۆرن گرنگترینیان ئەمانەن:-

ح ٣/٧

معلومات المحقق:-

1. معرفة القوانين ناسینی یاساییەکان
2. ضبط العلوم (الشرعية) پزیشکی دادوەری
3. اسلوب أجرام شێوەی تاوان
4. علم نفس جنائي دەروونزانی سزایی
5. الأسعاف الأولية چارەسەری سەرەتایی
6. الثقافة عامه رۆشنبیری گشتی
7. اللغات أجنبية واللهجات المحلية زمانی بیانی وە دیالێکتە خۆجێیەکان
8. معلومات المتنوعة زانیاری هەمەجۆر

نوسینەوە: ڕاستی جبار محمد

«معلومات المحقق»

م٢/ ئ

معرفة قوانين :- زانینی یاساکان کاری تحقیق ئاسان ئەکات گرنگیەکان ① بۆزانینی ئەو کارە مەشروعانەی هەروەها ئەو کارانەی مباحة ئەمەشیا لەرێگەی زانینی یاسای لێشتی و یاسای جنائی بە شێوەیەکی تایبەت

م٣/

خبرة علمية «شەرعی» // ئەو خبرەیە ئەو زانای ئەدات لە مردن و هۆکارەکانی و نیشانەکانی و ئاسەوارەکانی ئەدات لەسەر کارەی ئەوەی مردن دەرئەکەوێت بۆئەوەی محقق کارەی بە باشی بکات پێویستە ئەم زانیاریە لێشتی بەباشی بکات هەروەها پێویستە ئەم زانیاریە لێشتی دەربارەی خبرة علمی بزانێ بە خبرة ماناکی ناونانی خبرة علمی وانای ئەو خبرەیە تایبەتە بە بزانێ توانەکانی پێویستە محقق زانیاری لێشتی خبرة علمی ئەو کارەی پێویستە ⟸ «تێگەیشتنا دلتۆری لە پێشا سیاردووە»

٣- الأسلوب أجرامي:- زانایانی دەروونزانی بۆیان دەرکەوتووە
کە دووبارە کردنەوەی فعل لە بنتە عادەتێک لە لایەن تاوانبار
کە هەمووکات دووبارەی ئەکاتەوە وە ئەبێتە پیشەی
بە کارەکەی هەموو تاوانبارێک اسلوبێکی تایبەتی خۆی
هەیە کە جیای ئەکاتەوە لە تاوانبارەکانی تر هەندێ
تایبەتە بە مرۆڤ هەندێکی تر بە ئەزموون هەروەها ئەو
چەکانەی بەکاری ئەهێنن هەمان چەکە هەروەها
ئامێری تایبەت بە خۆیان بەکار ئەهێنن لە تاوانکردن
کە تاوانبارەکان جیائەبنەوە بە بوونەی أسلوبی
تاوانکردنیان .

٤- علم نفس جنائی / ئەو زانستەیە لە ئەگەری
لە سلوکی تاوانکردن ئەمیش لە پێش شعوری وناشعوریە
بۆیە پێویستە محقق زانیاری هەبێت لە زانستی دەروونی
تاوانەکان هەتاوەکو کارەکەی بە باشی بباتە ڕێوە و
سەرکەوتوو بێت ئەمەش لە ڕێگەی سەیرکردنەوە ئەبێت
ئەگەر زانیاریەکان بزانێت ئەوا چارەسەرکردنی
بابەتەکە ئەبێتە کارێکی ئاسان .

نوسینەوە: ڕاستی جبار محمد

دوو

٥- اسعاف الأولية :- محقق یەکەم کەسە کە دەچێتە شوێنی تاوانەکە کاتێ ئەگاتە شوێنەکە خەڵکەکە ئەبینێ بریندارن پێویستە محقق زانیاری بزانێت دەربارەی الأسعاف الأولية ئەمەش دوو هۆکاری لێ ئەکەوێتەوە

١- الانسانی ← چارەسەرکردنی خەڵکە

٢- واقعی

بۆ ئەوەی دۆزینەوەی کارەکەی لە ئاسان بێت پێویستە یەکەم کەس بێت ئەبگاتە شوێنی تاوانکردنەکە .

٦- ثقافە عامە :- پێویستە محقق رۆشنبیری گشتی هەبێت ئەو رۆشنبیریەش لەرێگەی خوێندنەوەی کتێب ئەیکەی دەست بکەوە بەتایبەتی کتێبی بابەتی بە زانستی تاوانکاری و زانستی دەروونناسی کۆمەڵایەتی و تاکەکەسی یان زانستی کۆمەڵایەتی یان زانستی فراسە «علم فراسە» زانستی ئابوری ئاسەوارناسی مانە هەموو دەس ئەکەوێ لەرێگەی رۆشنبیری گشتی .....

«علم فراسە سەرەتا لە عراق هەبوو دواتر ئەوە لە زانکۆکانی بریطانیا و ئەوروپا ئەخوێنرا»

٧- الالفاظ الأجنبية واللهجات المحلية // محقق لەوانەیە هەڵسوکەوت لەگەڵ بیانی بکات پێویستە زانیاری هەبێت بە زمانە بڵاوەکان هەروەها دەبێت محقق زاراوەی ناوخۆیش بزانێت هەروەها ئەو زمانانەی کە زۆر بەکاردەهێنرێت.

٨- معلومات متنوعة // هەندێک کاری تری هەیە پێویستە محقق بزانێت چونکە یارمەتی ئەدات بۆ ئەوەی کارەکەی ببات بە ڕێوە وەکو بەکارهێنانی چەکی ئاگری هەروەها مەلەوانی و لێخوڕینی سەیارە هەموو ئەو شتانەی کە کارەکەی ئاسان ئەکات.

« شخصية محقق »

پێویستە تەماشای کەسایەتی مرۆڤەکە بکرێت وەکو دروست بووی کەسایەتی مرۆڤەکە لە ئەنجامی لە ئەنجامی هەموو ئەو هۆکارانە دروست ئەبێت وەکو ئەندامی، دەروونی وغەریزی هەموو ئەمانە کاریگەری هەروەها کاریگەری لەرووی تریشەوە ئەبێ هەموو ئەمانە کاریگەری بۆ دروستبووی کەسایەتی کەسەکە کاریگەری هەیە لەسەر کارداری کەسە بۆ هۆکارەکان یان کاریگەرییەکانی کەسە دەرەوە. هەروەها ئایا هۆکاری ژینگە لە پێکهێنانی لەسەر دەروونی مرۆڤ وکەسایەتی مرۆڤ هەوڵ ئەدات سیفات وتەبیعەتی خۆی

بەشێوەیەک بگونجێنێ لەگەڵ ژینگەکەی لە ڕێزەوە مرۆڤەکە وەڵامدانەوەی لەگەڵ ئەو لۆمەنیشانە تیایە ئەزی محقق بەوێنەی مرۆڤە لەوانەیە تووشی هەڵە بێت لەکاتی کردنی ئەمەش ئەلر بێتە بۆئەم ٦ هۆکارە.

س/ اثر عوامل النفسيه على شخصيه محقق؟

1. التأثير بالرأي العام کاریگەری ڕای گشتی
2. - تكوين فكرة سابقة لاوانها پێشهێنانی بڕۆلەی گۆت لەبەرچاوکای
3. الايحاد التوقعي «بیری ڕەچاوگیری»
4. الترجيح «زۆر بۆچوونت»
5. التجربه مؤلمه «ئاشکرنەوەی بەئازار»
6. الانسجام «لێکدان»

١- تأثیر بالرأی عام// محقق مرۆڤێکی ئاسایە لەوانەیە کاریگەری لەسەر هەبێت لەوانەیە کاریگەری لێ بکات لەکاتی تحقیق وەکو ئەوەی گەر لەناو کۆمەڵگای درۆزن بوو ئەمە کاریگەری دەبێت لەسەر محقق لەکارەکەی

((چارەسەری پێویستە جیاوازی هەبێت لەنێوان ئەو کارانەی بەکاری دەدات لەگەڵ ئەو کارانەی لە پەیوەندی بە کەسایەتی خۆی هەیە))

٢- تکوین فکرة سابقة لدی المحقق// مەبەست لەمە ئەوەیە محقق بیرۆکەیەکی هەبێت پێشی ئەوەی بابەتەکە ببینێ یان الأدلة هەتاوەکو پاڵ بە شاهیدەکانە بنێ بۆ ئەوەی بیرۆکەی کە هەیەتی لێرەوا هەموو ئەو شتانەی کە پەیوەندیان بە تحقیق هەیە دوای ئەو بیرۆکەیە ئەکەوێت کە پێشتر بابەتی تحقیقی هەبووە

((شاهیدەکان لێ نەکردۆتەوە الأدلەکان لێ نەکردۆتەوە)) ئەمەش دەبێتە هۆی هەرەس هێنانی کاری تحقیق

((چارەسەر ئەوەیە پێویستە لەسەر محقق هیچ بیرۆکەیەک دروست نەکات لەسەر بابەتەکە پێش کاری تحقیق ئەمە مشکیلەیەکی خەتەری لەلایەن محقق))

٣-٤ الأبعاد التوقعی

مهم جداً

الأبعاد التوقعی دوو بڵگەی گرنگی هەیە ئەم گێشەیە وا ئەبینین کە بابەتەکانی زیندوو کاریگەری هەیە لەسەر بابەتەکانی داهاتوو ئەمەش بە هۆی لەیەک چوونیان لە یەکتریەوە وەکو محقق ئەو کێشەی بە هۆکاری جیاوازی بووە ئەمەش بە هۆی کاریگەری بابەتەکەی زیندوو لەسەری ئەم ٣ إبعاد توقع لەو تاوانانەدا دەرئەکەوێت لەوەی کە نادیارن ئەو تاوانانەکە نە تاوانبار دیارە چیە نە أدلە لە دیارە بۆیە ئەمە لە کاتێکدا دروست ئەبێت کە أدلە دیار نەبێت

چار سەرەکەی محقق پلانێک دابنێت.

٤ کرج ١١ زۆر بۆ چوون ١١

«انەزانێ کاری تحقیق هەرەس دێنێ پێویستە محقق هەموو فەرزەکان بزانێ»

⑤ تجربە المؤلمە/ ناقیلکردنەوەی ئەزموونی ڕابردوو بەتایبەتی ئەوانەی خەفەتبار ئەبێتە هۆی هەرەس هێنانی کاری تحقیق بێ ئەوەی ئەگەری محقق بەڵێ ڕەق هەڵسوکەوت ئەکات لەگەڵ تاوانباران وەکو مردنی یەکێک لە ئەندامانی خێزانەکەی بە حادیسەی سەیارە

«چارەسەرەکەی پێویستە محقق کاری تحقیق بەجێ بهێڵێ بۆ محققی تر»

6- ئاندماج «تێکدان» /

نوسینەوە: ڕاستی جبار محمد

«الأدلة الجزائية»

«بەڵگەی سزائی»

ئەو ئاماژانەی کە محقق هەیەتی بۆ ئەوەی جەسپاندنی تاوانی تاوانبار یان نەبێ تاوانی تاوانبار لەوانەکەی هەروەها محقق ناگاتە ئەم ئاماژە ئەگەر بوونی ئەسباب لەکات لەکەسەکە تاوانبارە یان نێ تاوانە بە بێ لأدلەعاقلیە بە ئاسانی راستەقینەکە دەرئەکەوێ پێشنیان.

مشرعی عراقی لأدلە جزائی دیاری نەکردووە بە پێچەوانەی لأدلە مدنی کە دیاری کردوو بە رەبەستی بۆ دانا و

لێرەدا لەسەر دادگای جنائیە قەناعەت بێنێ لەو بەیاناتانەی کە بە راستی دائەنرێ لە نێوان لأدلەعی مقبول دائینەی کە استاد ئەکات پێی لە حکمەکەی بێ ئەوەی دلیلێك ملزەم بکات کە یاسا ئەیچەسپێنێ وەکو حالەتی مدنی هۆکاری ئەوەش کە لأدلە جزائی دیاری نەکراوە؟ مشرعی نەیویستیا لأدلە بە پێویست بکات حالەتی الأدلە مدنی وەکو «الأدلة لتحرير والأمارات»

والیمین)) ئەمەش بەهۆی ئەوەی تاوانبار
لەکاتی تاوانکردن هەموو جۆرە هۆکارێک وفێڵێکی
بەکارهێنێت لەوانەیە هەموو دلیلەکان بۆ لادانی
هەموو دلیلەکان دژی الأدلە جزائی دیاری
نەکراوە لە یاسا لەکۆتاییدا لەویژدانی دادوەرەوە پێی
بۆی هەیە بڕوا بۆچوونی ژیرێکی بۆچوونی خۆی دەربڕی
بەهەموو شتێک لەهەموو دلیلەوەرگرێت لەسەر
ئەمەکە بەمەرجێک ئەم بابەتە دیاری لەلایەن
کەسانی دەعوا نابێت حاکم بکات.
بەزیاری ئەسایەکی وەدەرەکی لەوانەیە
تاوانبار دان بەتاوانەکەی دابنێت بەڵام لەگەڵ
ئەم دانپیانانە لەوانەیە محکمە بەنێ تاوان
دەری بکات چونکە هۆکارێک هەیە بۆئەم دانپیانانە
کە پاڵی بە تاوانبارەوە ناوە بۆئەوەی دانا بە تاوانەکە
دابنێت لەوانەیە کەسێک لەبەر هۆکاری لادانی
لەعزیب دان اعتراف بکات تیایدا بەهۆی لابردنی
تاوانە لەسەر تاوانبار دان بەتاوانەکەی بنێ لەوانەیە
هەموو شاهیدەکانی دژی تاوانبار ڕێک بکەون
بەڵام محکمە درۆی شاهیدەکانی بۆدەرکەوێت.

« بەشەکانی الأدلە جزائی »

١- الأدلە مادیە
٢- الأدلە معنەویە.

١- الأدلە مادیە.

ئەو الأدلە یەیە کە ئەتوانرێ دەستی لێ بدرێ یان ببینرێ.
ئەمیش بووی ئەو شتەی دزراوە لەلای تاوانبار یان گرتنی تاوانبار
مسلا چەکێکی پیسە یان شوێن پێی یان شوێن پەنجە لە بەرگەکانی
لێرەدا ئەم دەلالانە وەکو ئاسەوار یان لە سەر وەرگرتنی دادوەر و پۆلیس و محقق
دەستی لێبکەوێ و ببینێ پێشتر هەروەها ئەتوانرێ
الأدلە دەستی بکەوێ بە بۆنەی ئەم الأبرانانەوە

ع/ ١- کشف علی محل ارتکاب الجریمە

أ- دۆزینەوەی لە سەر شتی دروستکردنی تاوان

ب/ التفتیش پشکنین

ج/ وەرگرتن لە خەبیرەکان پزیشکی شەرعی
کە تایبەتمەندن
پیاوی هونەری زەحمەتر

دەرس ٣/ الأدلە لمعنويە :-

ئەمە ئەو الأدلە لە ئەگاتە محقق لەسەر زمانی خەڵكانی تر وەكو دانپیانانی تاوانبار و شاهیدەكانی شاهیدی نفي و الأسباب

فرق الأدلة مادية والمعنوية في التحقيق :-

بەهای بەڵگەی مادی و مەعنەوی لە لێكۆڵینەوە :-

جیاوازی هەیە لە بیرو بۆچوونی زانایان تحقيق الأجرامي لە نرخ و گرنگی هەموو الأدلەی ماددی لە نرخ و گرنگی. هەندێ بیروڕایان وایە كە الأدلە مادیە الاساسیە لەچاو دانپیانانی بەڵام الأدلە معنوی زیاتر پەنای بۆ نابری بەڵام شوێن پەنجەی تاوانبار یان بونی پارەی دزراو لەلای تاوانبار لەدوای تاوانەكە یان تاوانبارەكە بە خوێنە وە یە وسلاحی پێیە لەشەمە تەحەمولی درۆ ناكات. ئەوانەی تر بۆ ئەو بیرو بۆچوونە رۆیشتون كە الأدلە بۆ ئەو بیرو بۆچوونە رۆیشتون كە الأدلە المادیە الأعتیاد بكرێتە وەسەری بە شێوەی پەرها «الأدلە من حيث حلتها بالجريمە»

الأدلة مباشرة و الأدلة غير مباشرة

١- **الأدلة المباشرة //** ئەم الأدلەیە گرنگیەکی زۆری هەیە چونکە پەیوەندی هەیە لە نێوان تاوانبار و تاوانەکە ئەم أدلانە یان مادیە یان معنویە بوونی ماڵی دزراو لەلای تاوانبار بە الأدلەی مادی ڕاستەوخۆ دادەنرێت بەڵام شاهیدی ئینا ئەوکات بە أدلە معنوی دادەنرێت کە ڕاستەوخۆیە

الأدلة غير مباشرة // ئەمە بریتیە لە چەند ڕاستەقینەیەک لە هەموو پەیوەندیەک بەراوردێکی دیاری کراو لە کۆکردنەوەی ئەم ڕاستیە زنجیرەی زۆر جێگیری دروستدەبێت ئەگوترێت بە الأدلەی جێگیر دادەنرێت لە ڕووداوەکە ئەم الأدلانە بە نا مادی یان معنوی دادەنرێت

دۆزینەوەی ئەو ئامێرەی تاوانەکەی پێ ئەنجام دراوە لە شوێنی کردنی تاوانەکە لەلای تاوانبار بێت جگە کاتێ خۆشاردراوی بێت

ئەمە الأدلەی مادیە غیر مباشرة

الأدلە معنویە غیر مباشرە:-

1- شاهیدی دان لەسەر ئەوەی کە گومانیان لە تاوانبارەکە بووە کاتێک هەڕەشەی لەوان لێکراوەکە کردووە

2- شاهیدی دان لەسەر ئەوەی کە دوژمنایەتی هەبووە لەنێوان تاوانبار و تاوان لێکراو

3-

4- إنکارکردنی تاوانبار لە ناسینی مجنی علیە یان بینینی لە ڕۆژی ڕووداوەکە.

((اجراءات التحقيق))

إجراءات جزائية للتحقيق // بریتیە لەو إجراءاتانەی لە یاسادا دیاری کراوە کە محقق لە ڕێگەیەوە دەتوانێت بیگاتە ڕاستییەکان ئەم إجراءاتە جۆراوجۆرن وئامانجیان گەیشتنە بە ڕاستەقینەیە.

ئەمانە إجراءاتەکانن:- فصل الأول

① الأخبار // ڕاگەیاندنە لەسەر لای تایبەت لەسەرەتای تاوانەکە کە یاسای تاوانەکان دەقی لەسەر داوە لە هەموو کام قوناغی تحقیقە کە محقق ناتوانێت إجراءاتەکانی بکات بەبێ ئەم قۆناغە (الأخبار) یان یان بە نوسین لەسەر وەرەقە ((بە وەرەقە وەبێت وەرەقە بە قسە)) لە حالەتی دووەمیان لەسەر محققە قسەکانی بنوسێت و ئیمزای بکات لە هەندێک حالەتدا محقق خۆی تاوانەکە دەبینێت لێرەدا محقق خۆی دەبێتە مخبر ئەگەر تاوانەکە تایبەت نەبوو بەخەڵکی

س/ یاسا سێ شتی کردە پەیوەست بە محقق لە کاتی گەیشتنی الأخبار بۆ محقق.

كيفيه تصرف المحقق :-
چۆنیەتی هەڵسوکەوتی لێکۆڵەر :-

1- پێویستە لەسەر محقق لەکاتی ڕاگەیاندنی تاوانەکە وکاتی دروست بوونی تاوانەکە بنووسێت.

2- پێویستە لەسەر محقق دڵنیابێ لە ڕاستیەی ڕاگەیاندنەکە وئاگادارکردنەوەکە دروستە یان چیێت

3- ئەڕوات بۆ شوێنی ڕوداوەکە بەڵام لەتاوانی "رشوه - احتيال" پێویست ناکات محقق بچێتە بۆشوێنی ڕوداوەکە.

- مشرع بۆمانی ڕوونکردۆتەوە بنووسێ دەربارەی مخبر دراسەی لەسەر بکرێت هەندێ جار ئەم حاڵەتانە هەیە لە مخبر ڕاگەیاندن ئەکات لەسەر تاوانێک لەهیچ لە ڕووی نیە لەبابەتەکەدا! لەم حاڵەتەدا پێویستە لەسەر محقق دەربارەی مخبر دراسە بکات بەتایبەتی لەم حاڵەتەدا چونکە لەم حاڵەتەدا مخبر نەچار نییە نە مجنا علیە نە خزمایەتی هەیە لەهەردوولایەنەکە

"انواع مخبرين" "مهم جداً"

١- مخبر عن الغير

١- ئیخباری دەدات لەسەر کەسێکی تر تاوانەکە ئەمیش ئەگەر بێتە وە بۆ ئەمەش هۆکاریان بە هۆکاری نیەتی چاکی یان هۆکاری ڕق لێبوونەوە یان هۆکاری دەروونیە

٢- مخبر عن النفس / ئیخبار دەدات لەسەر خودی خۆی ئەمەیش دوو هۆکاری هەیە ١- لە خۆشی دەروونی ٢- دەربازبوونی تاوانبارەکە شاردنەوەی تاوانبارەکە ڕزگارکردنی لە تاوانەکەی

٣- ئیخبار دەدات لەسەر خودی خۆی لەسەر کەسێکی تریش هۆکاری هەیە ئەمیش کەسەکە بەمەبەستی ڕق لێبوونەوە وە تۆڵە سەندنەوەیە الأخباری ئەوەت ئەمەش ترسناکترین جۆرە.

ئەگەر دەستگیر کرا وصف کرد ئەم هەموو
زانستە و صنفێکی وردو گشتی پێویستە وردبینی
لە هەموو شتەکان هەتاوەکو ئەگەر

لەسەر ئەوەی لە شوێنی ڕووداوەکە چۆن
تاوانبارەکە لەبەرچی هێنشووە و چۆن محقق
ئەبینێ بۆیە ئامانج لە تەنها ئەنجام نیە بەڵکو
گوازینەی تاوانبار کردن و بەرگری کردن و دادگای
وەهەموو ئەو شتانەی کە پەیوەندی بە ڕەوالەوە
هەیە لە تەحضور کردنی ڕاستیەکی زانستەکان ڕووداوەکە
هەروەها کشف وێنەیەکی تەواوی ئەداتێ لەسەر
واقعە لەسەرەتاوە تاکوتایی بەڵام لە اخبار وێنەیەکی
تەواو دەرناخات.

گرنگی کشف //

کشف لە گرنگترین ئەو الاجراءانەی کە بە
یەکەمین دەیە لە نێوان اجراءاتەکانی تحقیق لە تەعبیر
لە واقع ئەداتە تەعبیرێکی گشتی و ڕاستگۆ و وردبین وێنەیەکی
دیاری دەربستانەکانی بۆ شوێنی تاوانەکە وە پیاندی
بیات ئەخیا کردی چۆنیەتی ڕووداوی تاوانەکە و ئاسەوارەکانی
ڕوودوکردنەوەی تاوانێک و تاوانلێکراو کشفا لێرەدا
مانای ئەوە ئەداتە لە وێنە یەکی تەواوی ئەداتە لە ١٣٨/
واقع هەر لە سەرەتاوە تاوەکو تاییی.

قواعد عامة في کشف

٤ قواعد

1. الإسراع في کشف
2. احتياجات الکشف
3. الوصف
4. الاستنتاج والاستدلال

یەکەم / إسراع في کشف :- کشف دروست نابێت ئەگەر محقق لە رواتی بۆ ئەشوێنیا دروست بووی تاوانەکە هەتا گواستنەوەکە بەپەلە بێت باشترە بۆ کارەکە وئاسەوارە بابەتییەکان دەرئەکەوێت وەکو وەکو دەمونە لوکاری کوێکاتە کاتی سەرەتای بحث نرخێکی گرنگییەکی زۆری هەیە لەڕووی ئەوەی شتانە کەلە دوای ڕووداوەکە بەجێی ئەمێنێت ئەو محقق کەئەتوانێت سود لەوهۆکارە وەربگرێت توانای ئاجح بوونی لە تحقیق گەورەترە بەسەرچوونی

کاتێکی زۆر بەسەر تاوانەکە ئەبێتە هۆی ون بوونی یان گۆڕانی شتەکانی یان بە هۆکاری سروشتی وەکو بارانی دباو وبەفر و کە بە بوونیان یەرو داوەکە وەنیە.

دووەم / احتیاطات الكشف // هەرکاتێ کەشف کرایە کە تایبەتی هەیە بەنسبە للتحقيق پێویستە لەسەر محقق هەموو ئیحتیاطاتێ وەربگرێ بۆ پاراستنی شوێنی ڕووداوەکە بەو شێوەیەی کە چۆنی بەجێ هێشتووە محقق ئەتوانێ دڵنیابێت لەوەی بەڵگەی هەندێک لە پارچە دەرەکانی لە شوێنی ڕووداوەکە بۆ گیرێت لە گۆڕانکاری لە شوێنی ڕووداوەکە.

بەڵام دەبێت کە پێویستە محقق ئەنجامی بدات پێویستیە دڵنیابێت لەوەی کە هەشتەکان لە شوێنی خۆی ماوەتەوە بەو شێوەیەی کە تاوانبارەکە بەجێی هێشتووە پێویستیە بۆ لێکۆڵینەوە بکات لەو کەسەی کە گواستویەتیە وە ئەو هۆکارانەی کە بوو تە هۆی ئەم گواستنەوەیە بەتایبەتی کە زانەوەی حالەتێک بۆ کاتی پێشوو هەتا تەواوی هەبێ ئەنجامەکان دەربکات وزروفەکان هۆکارەکانی بەوتێنەیەی ڕاستەقینە لەگەڵ ئەوەی دەزانێت کە تەرمەکە لە شوێنی خۆی گواستراوەتەوە پێویستە لەسەری ئەمە بکەوێ ئیستیفا دڵنیابێت لە وەزعەکە و ڕاستە-قینە کە لە ناوی تەرمەکە دۆزرایەوە و پاشان گواستنەوەکە

(٣) هەروەها زۆر پێویستە کە جیاوازی بکات لە نێوان ئاسەواری پێشا و شوێنپێیەکانە کە لە شوێنەکە دۆزراوەتەوە یان دروست بوون بەرووداوەکە دیاری کردنی ئەم بابەتانە گرنگی هەیە لە بارەی ئەوەی دای بەرێوەبردنی تحقیقات و دروست کردنی

بڕوای راستی ئەگەر خەنجەرێک بدۆزرێتەوە وە لە شوێنی دیبێ لە بەئاشکرای ئەمە مانای وایە لەکەسەکە ئیستحاری کردووە ئەگەر خەنجەرێکی بدۆزرێتەوە ئەوە مانای وایە کەسەکە کوژراوە....

وصف مکان جریمە // محقق لە دوای ئەوەی ئەچێتە شوێنی رووداوەکە پێویستە وەصفێکی ورد و تەواوی ئەم وصفە دروست کرد لە دوای ئەوەی محقق ئەچێتە شوێنی رووداوەکە محقق ٣ وەسائل ئەگرێتەبەر لەم رێگایەدا

١) کتابە :- نووسینەوەیەکەم محقق هەڵدەستێ بە نووسینەوەی ئەو شتانەی کە لە شوێنەکە دەیبینێ نووسینەوەی وەسائل وصفی شوێنی تاوانەکە وصف بە نووسینەوە کۆنترین وەسائلە لە بەکار هێنراوە بە گرنگترین رێگا دائەنرێت لە یارمەتی ئەدات ئەوەی لە پێشتر رووداوەکە لەهەمان کاتدا بەشێک لە گرنگیەکەی لە دەستا ئەدات داوەلەوەی کە وێنەیەکی ورد ئەدات بۆ دادگا بۆ مەسرەحی تاوانەکە بە تایبەتی لە دوای هاتنی التصویر شمسی و الرسم هندسی

مەرجەکان :-

١) پێویستە نووسینەوە بە زمانی ئاسان بێت لەسەر محقق عیباراتی ئاسان بەکار بهێنێ

٢) پێویستە ئاگاداری ئەوە بێت کە بابەتەکان بە شێوەیەکی یەک لە دوای یەک بێت سەرەتا بەڵگەکان ئەوسا ئەوکات دوای ئەمە بەشەکان.

3) پێویستە هیچ شتێک لە شوێنی تاوانەکە بێت گوێ نەدا پێویستە کاری تحقیقا کشتی بێت.

دووەم // التصویر الشمسی / مهم جدا

ئەم ڕێگایە تەواوکەرە بۆ نووسینەوە وەکو وێنەگرتنی ڕووداوەکەرە لە دەعام کردنی سەیارە ڕووداوی ڕێگا بەو وێنەی ئەو شوێنەی تاوانەکەی تێ ڕوودا وە

ئەگەر تاوانەکە پێویست بە بلاوکردنەوەی بوو ئەمە لە ڕێگەی وێنەگرتنەوە ئەبێ وێنەگرتن کاری تحقیق ئاسان ئەکات وگەڕان بە دوای ئادیارەکان وێنەگرتن قەت هەرەس نا هێنێ بەلام نووسینەوە ورد نیە بەلام وێنەگرتن هیچ ڕاستێک کەم نیاکا وزیادناکا گرنگی ئەم ڕێگەیەش ئەوەیە کە وێنەیەکی لاصلی ئەداتێ هەروەها وێنەکی دیاری.

سێیەم // الرسم الهندسی / مهم جدا ئەمە تەواوکەری هەردوو ڕێگاکەی پێشووە لە ڕووداوی دەعام کردنی دادگا پەنا ئەبات بە الرسم الهندسی بەتایبەتی لە ڕووداوی سەیارە ئەمەش ڕوون ئەداتێ لە ڕێگەی قەبارەی ودووری سەیارەکە کە گرنگ ڕەسم هندسی ئەوەیە کە وێنەی دیاری هەیە بالنسبە ڕووداوی دیاری کراو ڕووداوی جۆراوجۆر وەک ریقا ودزی و کوشتنا حکمی دادگا ئەوەستێ لەسەر بەتایبەتی حالەتی ڕووداو لەسەر ڕەسم هندسا پێویستە بە پەنا بردن بۆ شوێنی ڕووداوەکە بۆ ئەوەی هیچ کەسێ دەستکاری

پێویستە وێنە بگیرێت بۆ سوود وەرگرتن

چوارەم // استنتاج والاستدلال // محققێك پێی لەکات بۆ کاری تحقیق لە چۆنیەتی چوونە ژوورەوەی جانی دیاری دەکات بۆ شوێنی رووداوەکە هەروەها چۆنیەتی چوونە دەرەوەی جانی ئەم محققە پێویستە زیرەك بێت لە شوێنی رووداو تاوانەکە هەرچەندە کارەکە زیرەك بێت ئەوەندەش کاری لاستنتاج زیاتر زیرەك دەبێت

موضوع الکشف

بابەتی کشف:

1) اثبات کردنی حالەتی ئەو شوێنەی کە تاوانەکەی تێ کراوە

2) اثبات کردنی حالەتی مجنی علیه کە میت ـ حیا

3) اثبات کردنی حالەتی تاوانبار.

یەکەم// اسبات کردنی حالەی ئەوشوێنەی تاوانەکەی
تێکراوە شوێنی دروست بوونی تاوان.

یان دەوروداوەی لەناو سنورێکی دیاری کراو وەکو شوێنی
داوستنا ومخزن ولکۆ ئیک یان ئەوەی لەدەرەوە وەکو
شوێنی کشتوکاڵ وریگا یان ساحە.

موضوع الكشف :-

- اثبات حالة مكان الذى وقعت فيه جريمه
- اثبات حالة مجنا عليه
  - حالة وفاة
  - حالة حياة
- الاثبات حالة المتهم

أ/ ئاسان کردنی حاڵەتی شوێنی دروست بوونی تاوان لە دەرەوە.

کاتێ محقق ئەگاتە شوێنی ڕووداوەکە ناوی ئەو کەسانەی لەگەڵی بوون دوای ئەوەش وەسفی شوێنەکە ئەکات لە دەرەوە ئەمیش دیاری کردنی شوێنەکە و سنووری ئەو شوێنە و لەگەڵ ئەو شتانەی دەورەی داوە لە ماڵ و باخچە و هەروەها محقق ئەتوانێ داوای یارمەتی بکات لەوانەی لە ماڵەکەن خزمەتکارەکان لێکۆڵینەوەکە ئەکات لە سەر دەرگاکان و پەنجەرەکان

ج/ ڕێگایەکی گرتوتە بەر لە بۆسۆزێنا تاوان

و/ ڕێگای چونە دەرەوە و لە ئادلەی کە دۆزیویەتەوە لە کاتی کاشفەکە.

س٣/

ب/ اسبات حالەتی دەرەوەشتا بروی تاوان لە ناوەوە «من الداخل»

لە دوای ئەوەی محقق حالەتی دەرەوە اسبات ئەکات دێتە جێگیری ئەکات لە ناوەوە لە ڕێگەی اجراء وصفیکی تەواو لەگەڵ هەموو شتەکانیشیەکان وەکو دەرگا و تاعە و شوێنەکانی تر لە و شتانەش کە ئاسارەکانی دەرئەکەوێ کە تاوانبار بەجێ هێشتووە وەکو «دولشویە»

ب/ مەمادە یان شێوەیەکی یارەکە عطر دزراوە یان ئاگری
لێ هەڵکراوە ئەم حاڵەتانە بە ووردی دیاری ئەکرێت
وصف ووردی بنووسێ بەو شێوەیەی تێگەیشتووە دادگا
لە دەعواکەدا لە ئەساسدا پێویستە بە هەموو لێکۆڵینەوەکان
ئەکات بۆ گەیشتن بە راستییەکان.

س٤/ ماهي خطوط الذي يجب على محقق اتباعها للاثبات
حالة مكان غير المسور؟

ج/ إثبات کردنی حاڵەتی ئەو شوێنانەی کە دەورە
نەدراوە.

ئەگەر شوێنەکە دەورە نەدرابوو پێویستە محقق ئەم
رێگایانە بگرێتە بەر:

١- دەستنیشان کردنی شوێنی بە نیسبەت هەر چوار ئاراستە
سروشتییەکە وە بە نسبەت نزیکترین خاڵی لە پۆلیسەوە

٢- وەسفی چۆنیەتی خاکەکە بە شێوەیەکی گشتی. ئایا
چێنراوە یان نەچێنراوە لەگەڵ چێنراوەکان
ووردەکانە چینایەتی چێنراوە یاخود رووەکە لە ناو
چووەکان و لە ناو نەچووەکان چ شوێنێک لە ناو
چوون.

٣- وەسفی ئەو [illegible] یان شوێنەوارەی
لە تاوانبار جێماوە هێشتووە لە شوێنی رووداوەکە وەکو
شوێن پێ یان پەنجەی دەستی.

٤- دەست نیشان کردنی ئەو ڕێگایەی کە تاوانبار لە پێی هاتن و ڕۆشتن لە بەشوێنێک ڕوویداوە کە یان ئەو شتەی کە پێی هاتوە وەک ئۆتۆمبێل یان هەر بزوێنەرێکی تر یان بە پیادە.

٥- وەسفکردنی ژێر تەسەوری خودی تاوانبارەکە ((مەسئلەکورد))

لا٥٥/ ماهی الخطوط التی یجب علی محقق اتباعها لاثبات حالة وفاة المجنی علیه؟

دووەم// ئیسبات کردنی حاڵەتی تاوان لێکراو

تاوان لێکراو یان مردوو یان زیندووە لە هەردوو حاڵەتەکە پێویستە پەلەبکرێت لە ئیسبات کردنی حاڵەتەکە ئەمیش لە ترسی هەڵوەشانەوەی تەرمەکە و بزربوونی ئەو نیشانەی لەسەری ماوە لەگەڵ تەحەمول کردنی هاتنە ضوارەوەی ئاسارەکانی ئەگەر حادیسەی مردن نەبێ تەنها ئازاردان بێ

أ- ئیسبات کردنی حاڵەتی تاوان لێکراو لە کاتی مردن چییە؟

بەم ڕێگایە ئەنجام دەبێت:- مهم

١) ئیسبات کردنی حاڵەتێک لە و شوێنەی کە تەرمەکەی لێ دۆزراوەتەوە

٢- ڕوونکردنەوەی چۆنیەتی تەرمەکە و نقیمی لێ و لەشانەی
هەوزیانەوە ڕوونکردنەوەی ئەوەی چیان لێ کردووە
ئەلو گواستنەوەی لە شوێنی خۆی یان هۆکاری تر.

٣- وەصف کردنی تەرمەکە وەکو وەصفێکی ورد ئەوا وەکو
وەرگەدنی ڕەگەزی ئە سەلامەتی ورد و دیاریکردنی و
نیشانە و ئاسارێک کە لەسەری دەرکەوتووە وەکو برین
و ڕوونکردنەوەی شوێنەکانی.

٤- پشکنینی جلەکانی سەر تەرمەکە و وەصف کردنی وەصفێکی
ورد و هەموو ئەو نیشانەی کە شیاوی لە دڕان و یان
پێڕبوونی دەگەل دڵۆپ ئەو نیشانەی لە پێدانی
لەوەرەقە دیارە.

٥- باسکردنی برینەر هۆکارەکانی مردنەکە.

٦- ڕوون کردنەوەی ئەو نیشانەی لەسەر تەرمەکە
لە چوێک وکامێرێت وجل و ئاساریکێلاو
شتی تریشا کە پەیوەندی بە تاوانەکەوە
هەبێت هەروەها لەوکەسەی تاوانەکەی
کردووە ئەوەی یارمەتی ئەدایت
بۆ سابتکردنی لەسایەتی تەرمەکە لەگەڵ
ئاژنامەی ناودیار بوو

ل/ ٥٥

ئیسپات کردنی حاڵەتی تاوان لێ کراو وئەگەر زیندوو بوو.

ئەمیش لەڕێگەی فحص کردنی جەستەی ئەو کەسەوە بەشێوەیەکی ورد لەگەڵ هەموو ئەو برین و شوێنانەی لەگەڵی ڕوونکردنەوەی شێوەی و جۆرەکەی و تعیین موقع و مێژووی دروست بوونی ئەو ئالاتانەی دروستی کردووە ئەوە دروست بێ لە لایەن تاوانبار کراو یان نا؟

ل ٥٦

سێیەم// ئیسپات کردنی حاڵەتی تاوانبار ← فحص جسم / فحص ملابس

لەوانەیە ئەو کارەی تاوانبار ئەیکات ئاسارێک بەجێ بهێڵێ لە جەستەی یان جل و بەرگی پێویستە محقق احالەی ئەو فحص بکات جەستەی تاوانبار و اسپات کردنی ئەوەی کە لەسەر دەموچاو دەست و قاچ هەیە لەگەڵ پەڵەکەی و برین و ئاسەواری و ددان لە کاتی مقاومەی مجنی علیه لەگەڵ فحص جل و بەرگی و دڵۆپە و دڕان و پشکنینی لە هۆکاری بوونی و مێژووی دەستکەوتنی هەتا وەکوو دەرکەوێ ئەو ئاسارانە دروست بووە ڕێک ئەکەوێ لەگەڵ مێژووی ڕوودانەکە یان نا

مهم جداً //

مدلول الكشف

دیشان دان لە کشفا لەسەر شوێنی دروست بوونی
تاوان بە تایبەتی ئەگەر محقق یەتی هەر کشف
بوو وەك ویدیك خستنا لەسەر بابەتی زۆر
ئەگەر پەیوەندی بە تاوانەکەوە هەی یان تاوانبار
یان زیانلێ محققا بەکەرەنی هەمی نی تەواو برات
لە یارمەتی أداتی بۆگەیشتن بە ڕاستیەکە

مهم جد //

پەیامی مدلول کشفا بالنسبە

١- وجود جريمة :- کشفا ڕاستە نیشەی کارە لەوەرەکەوە
کە دروستکراوی تاوانەکە یە مادیە ، وەکو بینینی ئاساری
حریق یان تەرمی کوژراوێك یان دۆلابی شکاو.. هتد

٢- کیفیة حدوث الجریمة :-
بوونی شکانی دەرگای خانووەکە
یان کونی لە دیوارەکە لە بوونەوەی
تاوانەکە بە هۆکاری شکاندن .

س// البحث في مدلول الكشف بالنسبة للجريمة ؟

٣- مكان أرتكاب الجريمة:- ئەگەر تەرمەکەیان دۆزیەوە لە ناو ژوورەکە خوێنێکی زۆری لێ بوو ئەمە دەلالەتە لە کوشتنێکی زۆر سەخت لەم ژوورەدا بەلام ئەگەر تەرمەکە سەر برابوو بە ئامێرێکی تیژ و محقق خوێنێکی نەدۆزیەوە لە ژوورەکە ئەمە مانای وایە کوشتنەکە لە شوێنێکی تر ڕوویداوە و تەرمەکەیان هێناوەتە ئەوێ.

لێرە

٤- وقت ارتكاب الجريمة:- محقق ئەتوانێ بە یارمەتی دکتۆری شەرعی مێژووی مردنەکە بزانێ یان مێژووی ڕوودانی برین وە ئەوەش لە ڕەنگی ڕەنگەکەی یان گۆڕانکاری جیاوازن.

٥- الأداة الأرتكاب جريمة:- ئەگەر محقق تاوان لێکراوی دۆزیەوە سەری برابوو ئەمە دەلالەتە لەسەر ئەوەی بە چەقۆ کوژراوە یان ئامێرێکی تیژ.

لێرە

٦- طريقة دخول الجاني وخروجه:- ئەمیش بە ڕوونی دیارە کە ڕێگەی ئاسەواری شوێن پێ و ڕێگاکانی ڕۆیشتن ئەم ئاسەوارانە دەلالەتە لەسەر جوڵە و گواستنەوەی تاوانبار لە شوێنی تاوانەکە.

٧- سبب الجريمة :- مهم جداً لـ ٢٠١٧ "هۆکاری تاوان"

بوونی تاوان ططکرابە لە ڕووی نوسین و شتەکانی ناوماڵ بلاوە دۆلابەکان کراوە و پارەی زۆر ئەم دەلالەتی دایە بەلام ئەگەر شتەکە دۆزرایەوە و هیچ شتێکی تێک نەدرابوو ئەمە دەلالەتە لەسەر نوشتنی بە هۆکاری کۆلەسەر ندنەوە.

دووەم/ مدلول كشفا بالنسبة للمجرم مهم جداً//

ئەم شتانە ئەگرێتەوە :-

١- شخصية المجرم :- بوونی شوێن پەنجە زۆربەی جار دەلالەتە لەسەر لەسایەتی تاوانبار لەگەڵ ئاسەواری پێ یان شوێن پێی تاوانبار.

٢- عادات المجرم وصفاته :- دۆزینەوەی جگەرە دەلالەتە لەسەر ئەوەی تاوانبار جگەرە کێشە لەوانەیە سود لە ئاسەواری پێ وەربگیرێت ئەگەر گۆرەپێ یان گەورە پێ یان درێژەی ئەبێ.

٣- مهنة المجرم // ئەگەر دەرگاکە بە شێوەیەکی هونەری جوان کرابووەوە ئەمە دەلالەتە لەسەر ئەوەی تاوانبار لەوانەیە دارتاش بێت یان ئاسنگەر بێت.

٤- معرفة مجرم مكان جريمة // دزێک بڕێکی دیاریکراو لە پارە لە دولاب بەبێ ئەوەی شتەکان تێک بدرێ دەلالەتە لەسەر ئەوەی تاوانبار ئەم شوێنەی پێ ئەزانێ.

لا ٥

٥- معرفة المجرم للجنا عليه // ئەگەر بینرا کە تاوانبار شوازی جەستەی خۆی گۆڕی یان دەموچاوی داپۆشیبوو یان لە دواوە ئەمە دەلالەتە لەسەر ئەوەی تاوانبار تاوانلێکراو ئەناسێ.

لا ٥

٦- عدد جناة // وەکو دۆزینەوەی زۆر شت ئاسەواری پێ و شوێن پەنجەی جیاواز جۆراوجۆر لە شوێنی کردنی تاوانەکە یان حاڵەتی شتە دزراوەکە و جۆراوجۆری لێدراوەکان لە تاوانلێکراودا.

K.S.A